

že valná hromada musí vyloučiti člena, dopustil-li se nepoctivého skutku vůči družstvu, neplnil-li povinnosti uložené mu stanovami atd. Dovolatel snaží se dovoditi, že z volby výrazu »musí« oproti původnímu znění »může« jest nutno dovozovati, že valná hromada může také z jiných důvodů, než které jsou uvedeny v §u 18 stanov, členy vylučovati, že však v případech §u 18 tak učiniti musí. Nehledíc ani k tomu, jak lze členy k valné hromadě se dostavivší nutiti, by hlasovali v určitém směru, nelze tomuto doslovu stanov přikládati ten smysl, jak činí dovolatel, naopak jest dle §§ 914 a 915 obč. zák. tento článek stanov vykládati tak, že i nadále zůstávají v platnosti důvody §u 18, pro které může býti člen zbaven členství, že však se prohlašuje za nesrovnatelnost s účelem družstevním, by valná hromada shovívavě důvody vylučovací přehlížela. Proto předpis §u 15 čís. 8 stanov zůstává i nadále pouhým předpisem upravujícím jen příslušnost valné hromady v určitých případech, v stanovách na jiném místě upravených. Dle dovolatele nesplnil žalobce povinností, uložených mu stanovami, tím, že se po rozumu §u 15 odst. 13 z rozhodnutí představenstva, jímž změněn byl přiděl bytu žalobci, neodvolal k valné hromadě. Ale, jak již řečeno, není v tomto článku stanov závazně uloženo členům, že stížnosti a spory své na valnou hromadu musí vznášeti, a nelze proto mluvit o porušení povinností, stanovami uložených. Již ve sporu čís. sb. 4584 týchž stran, jest právoplatně rozhodnuto o platnosti smlouvy ohledně sporného bytu. Touto smlouvou založeno bylo individuální právo žalobce, a žalobce nebyl ani dle zákona ani dle stanov, které nic takového neobsahují, povinen, aby se vzdal svých práv již nabytých; proto žalobce neporušil povinností k poslušnosti vůči představenstvu po rozumu §u 18 stanov tím, že nevyhověl příkazu představenstva ze dne 2. července 1924.

Čís. 5710.

Nepřípustnost pořadu práva jest tu pouze tehdy, byla-li právní věc odňata tuzemskému soudnictví, nebo patří-li k příslušnosti správních úřadů, nebo náleží-li sice před tuzemský soud, avšak nikoliv před řádné soudy nebo byla-li věc, jež není předmětem nesporného soudnictví, zahájena u soudu v řízení nesporném. Nespadá sem však časově omezená nežalovatelnost určitých nároků, vyslovená §em 5 (2) zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n.

(Rozl. ze dne 2. února 1926, R I 40/26.)

Žalobu spořitelny ve V. proti spořitelně v N. o 300.000 Kč procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu. Důvody: Dle zjištění prvního soudu, jež zůstala odvolacím řízením nedotčena, dána byla žalovaná spořitelna již na základě vládního nařízení ze dne 19. prosince 1919, čís. 660 sb. z. a n. pod ochranný dozor a dovoleno jí pouze vyplácení nepatrných částek na staré vklady, kdežto výnosem ministerstva vnitra ze dne 20. prosince 1924, čís. 86.209

na základě zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n. nařízena byla úplná uzávěra starých vkladů s účinností zatím do 31. prosince 1925, a byla tato opatření soudu oznámena. Posléz uvedená opatření byla vyhlášena dne 10. ledna 1925 v úředních místnostech žalobkyně a nabyla proto dle §u 2 odst. 2 zák. ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n., tohoto dne právní účinnosti. Dle ustanovení §u 5 tohoto zákona nesmějí za příročí býti staré pohledávky ani zajišťovány ani vypláceny ani jakýmkoli jiným způsobem uspokojovány a po tuto dobu nelze žalovati ústav na plnění starých pohledávek, pokud jsou příročím dotčeny. Tento donucovací předpis nelze dle §u 6 obč. zák. vykládati jinak, než že za platnosti příročí není přípustno domáhati se pořadem práva pohledávek, jež vznikly před počátkem příročí. Ze žaloby lze jasně seznati, že se žalobkyně domáhá na žalované splacení vkladů, které žalobkyně přikázala žalované složenkami, které dostala od žalované, prostřednictvím vídeňské poštovní spořitelny v době od 8. února do 26. února 1919, a které žalovaná — dle názoru žalobkyně neprávem — označila ve smyslu vládního nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n., jako konto »Deutsch Oesterreich« — stará korunová měna (konto W.) a odmítla proto jeho splacení v Kč. Měl tedy soud prvé stolice, který dle §u 41 j. n., hned, jakmile u něho byl spor zahájen, měl na základě údajů žaloby zkoumati svoji příslušnost, rozhodnouti usnesením o námitce přednesené na konci žalobní odpovědi, že žalobní žádání není přípustné, ve smyslu §u 261 c. ř. s. po předchozím ústním jednání a vysloviti svou nepřislušnost a zmatečnost předchozího řízení (§ 42 j. n.) a nepouštěti se do řešení materiálních právních otázek a mezitímního návrhu na zjištění. Dle §u 240 třetí odstavce c. ř. s. jest k nepřípustnosti pořadu práva přihlídati vezdy z úřední moci a dle §§ 477 čís. 6, 471 čís. 7, 473 a 478 c. ř. s. jest v případech, že uznáno bylo o věci, jež nepatří na pořad práva, rozsudek a, pokud důvod zmatečnosti sahá, i předchozí řízení v neveřejném zasedání usnesením zrušiti a žalobu odmítnouti.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a vrátil mu věc s poukazem, by o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Rekursu nelze upříti oprávněnosti. Odvolací soud zrušil rozsudek prvého soudce a řízení mu předcházející jako zmatečné ve smyslu §u 42 j. n. a §u 477 čís. 6 c. ř. s., maje za to, že okolnost, že podle §u 5 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n. o příročí k ochraně peněžních ústavů a jejich věřitelů nelze po dobu příročí žalovati peněžní ústav na plnění starých pohledávek, pokud příročím jsou postiženy, opodstatňuje nepřípustnost pořadu práva. S tímto právním názorem Nejvyšší soud nesouhlasí. Ve smyslu §u 42 j. n. lze mluvit o nepřípustnosti pořadu práva pouze tehdy, když právní věc jest odňata tuzemskému soudnictví, nebo když patří k příslušnosti správních úřadů, anebo když sporná věc patří sice před tuzemský soud, avšak nikoli před řádné soudy anebo když věc, která není předmětem nesporného soudnictví, byla u soudu

zahájena v řízení nesporném (Viz Dr. Neumann, komentář k c. ř. s., I. svazek, strana 136 a násl., Dr. Heinrich Horten, Die Jurisdiktionsnorm und ihr Einführungsgesetz, str. 205 a násl., Dr. Fierich, Unzulässigkeit des Rechtsweges, str. 5 a násl. a Dr. Václav Hora, čsl. civilní právo procesní, díl I., § 8 str. 30 a násl.). Odstavcem druhým §u 5 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n. byla vyslovena pouze časově omezená nežalovatelnost určitých nároků, nikoliv nepřipustnost pořadu práva ve smyslu §u 42 j. n., který o takové časově omezené nežalovatelnosti vůbec nemluví. Jinak by se měla věc, kdyby se jednalo o časově omezenou nežalovatelnost proto, že prozatím jest příslušným správní úřad, jak na př. ve sporech z poměru čeledního, které patří za jeho trvání a do 30 dnů po jeho zrušení před správní úřady. Také vládním nařízením ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n. o přerušování sporů o splnění peněžitých závazků ve starých korunách v poměru k republice Rakouské bylo ustanoveno, že tyto závazky nemohou býti po dobu platnosti tohoto nařízení soudně vymáhány. Také tím nebyla vyslovena časově omezená nepřipustnost pořadu práva. Překročení tohoto předpisu má pouze za následek, že dotyčná žaloba z úřední moci má býti pro tentokrát odmítnuta. (Viz výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 26. dubna 1921, čís. 10 věstníku). Jelikož zde není zmatečnosti, pro kterou odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudce a řízení mu předcházející, bylo napadené usnesení zrušiti a uznati, jak se stalo.

Čís. 5711.

Návrh v žalobě o plnění na zjištění předurčujícího právního poměru dlužno posuzovati podle §u 236 c. ř. s., nikoliv podle §u 228 c. ř. s.

Třebas byl prodatel slepým, nevyhledává se formy notářského spisku sepsání prozatímní smlouvy, jež byla pouhým potvrzením kupní smlouvy, dojednané ústně.

V tom, že prodatel odprodal ze svého pozemku v Čechách stavební místa, ač neměl k tomu svolení podle stavebního řádu ze dne 14. února 1889, čís. 5 z. zák. pro Čechy, nelze spatřovati uvedení v omyl.

(Rozh. ze dne 2. února 1926, Rv I 1242/25.)

Žalobce, slepec, prodal žalovanému část parcely v Čechách a, ježto žalovaný zdráhal se smlouvu dodržeti, vytýkáje mimo jiné, že nebyl o smlouvě sepsán notářský spis, domáhal se žalobce zjištění, že kupní smlouva jest po právu a že žalovaný jest povinen zapraviti všechny poplatky ze smlouvy a žalobci zaplatiti zbytek kupní ceny. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Co do právního posouzení věci v první řadě vytýká dovolatel, že nebyla určovací žaloba na místě, že žalobce nikde neprokázal, ba že se ani